

Dag van de Stad
Lagerhuisdebat

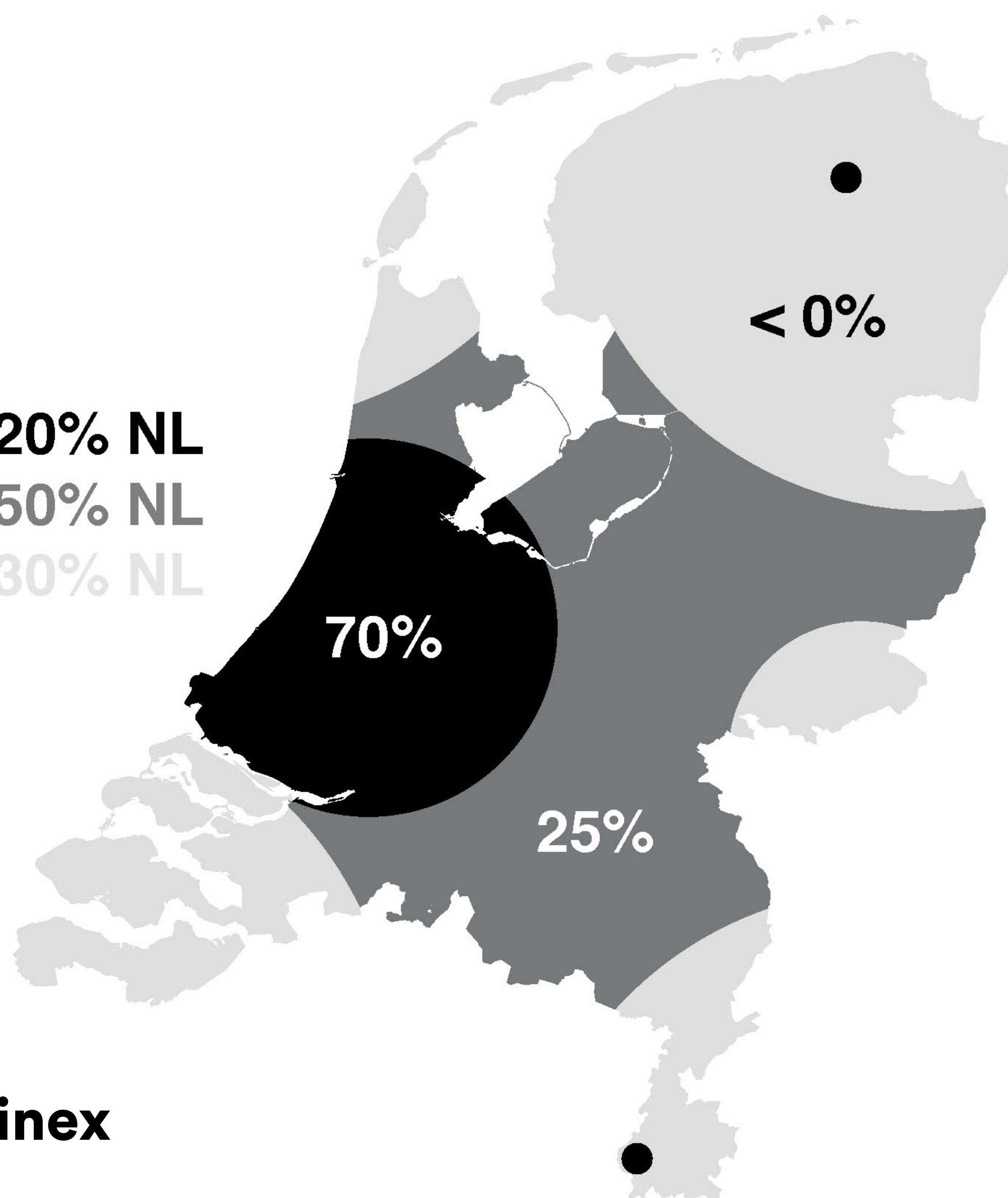

Daan Zandbelt
Rijksadviseur voor de
Fysieke Leefomgeving
28 oktober 2019

Stedelijk bouwen

**Wat is
er aan
de hand?**

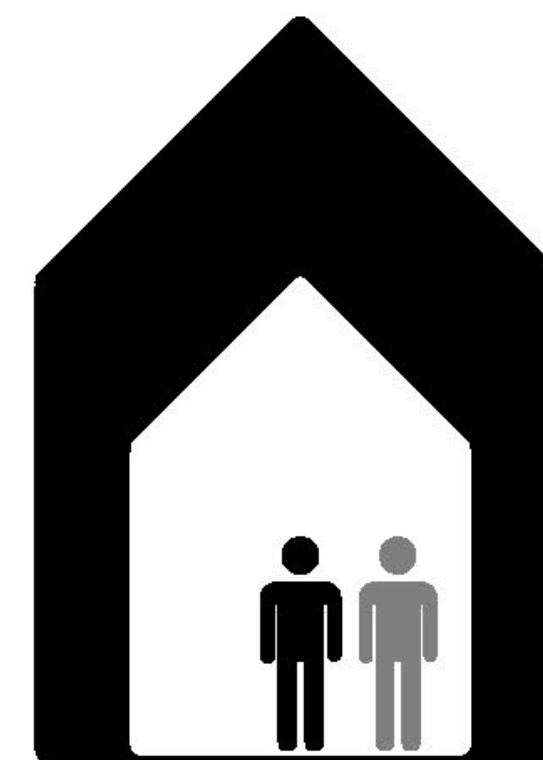
70% groei @ 20% NL
25% groei @ 50% NL
krimpt @ 30% NL

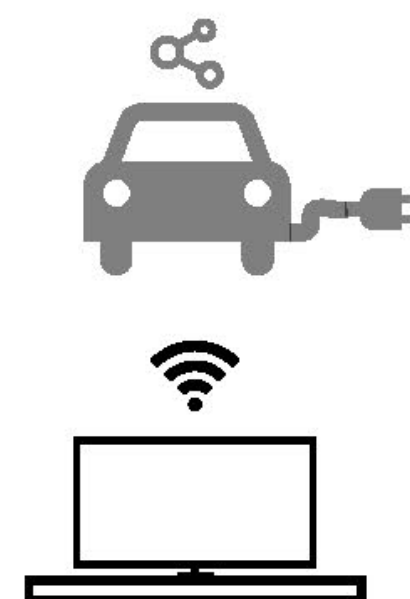
Anders dan Vinex

databron: PRIMOS 2017

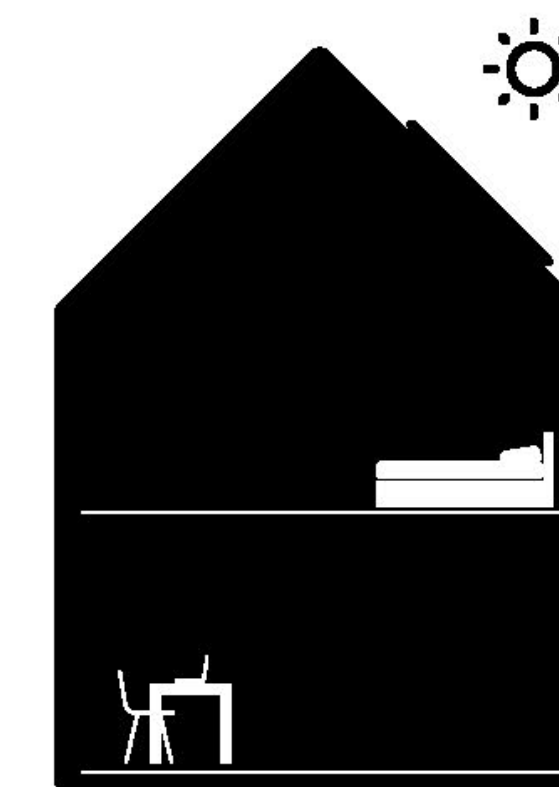
1à2

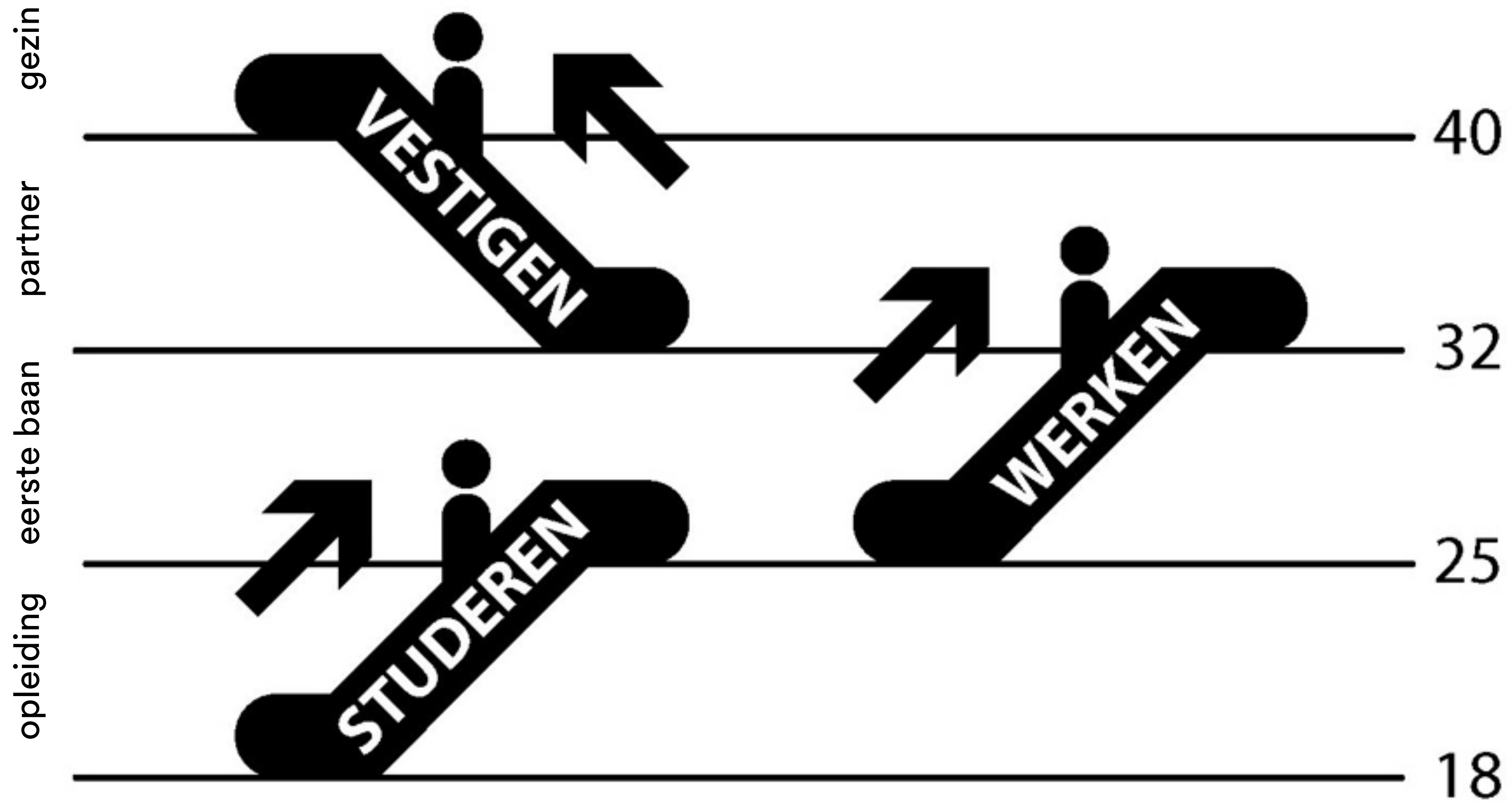

Diagnose

W=M

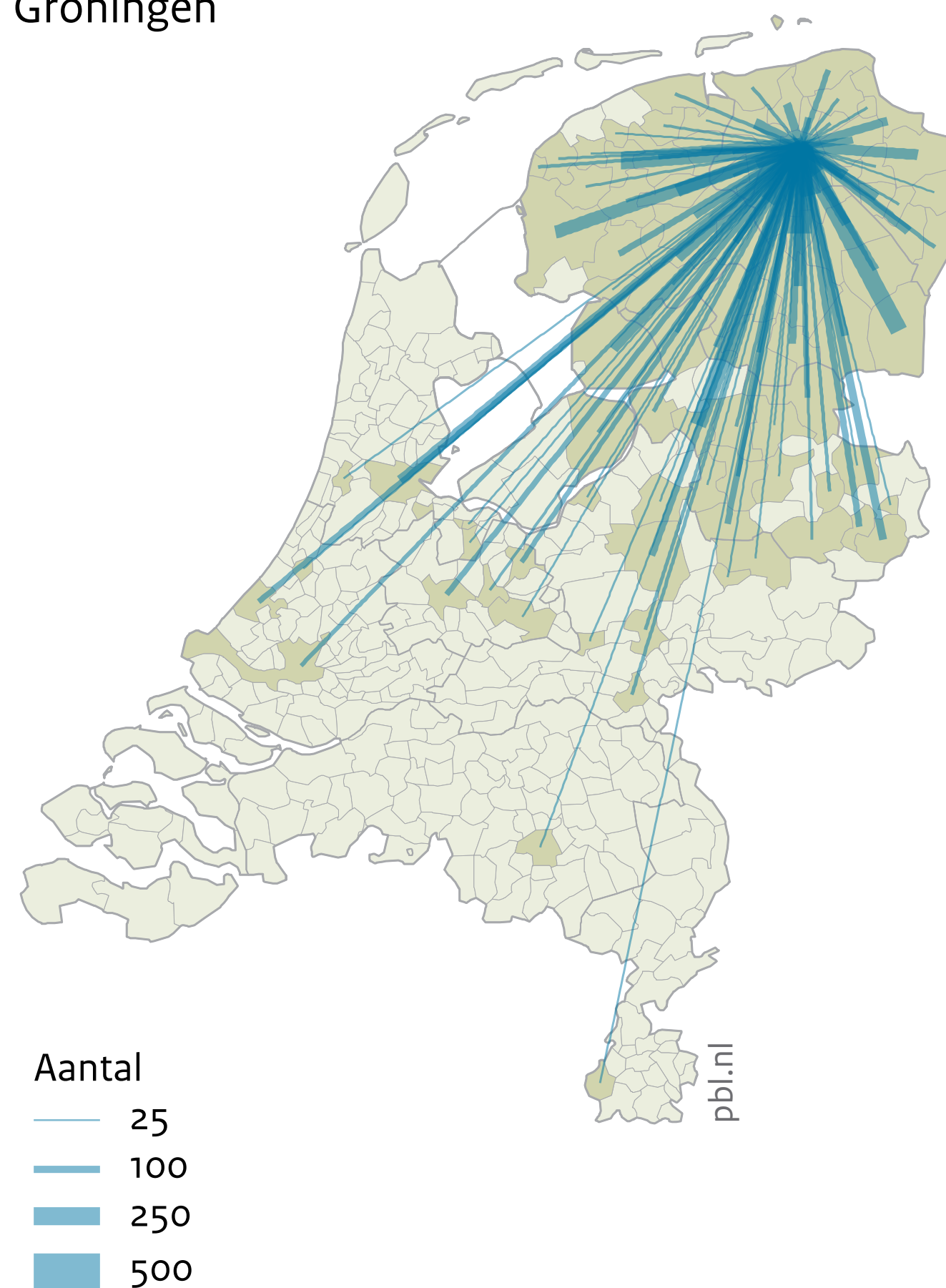

Generaties komen in golven naar de stad

Figuur 3.6b
Vestiging van 18- tot 24-jarigen in grote steden, 2012

Groningen

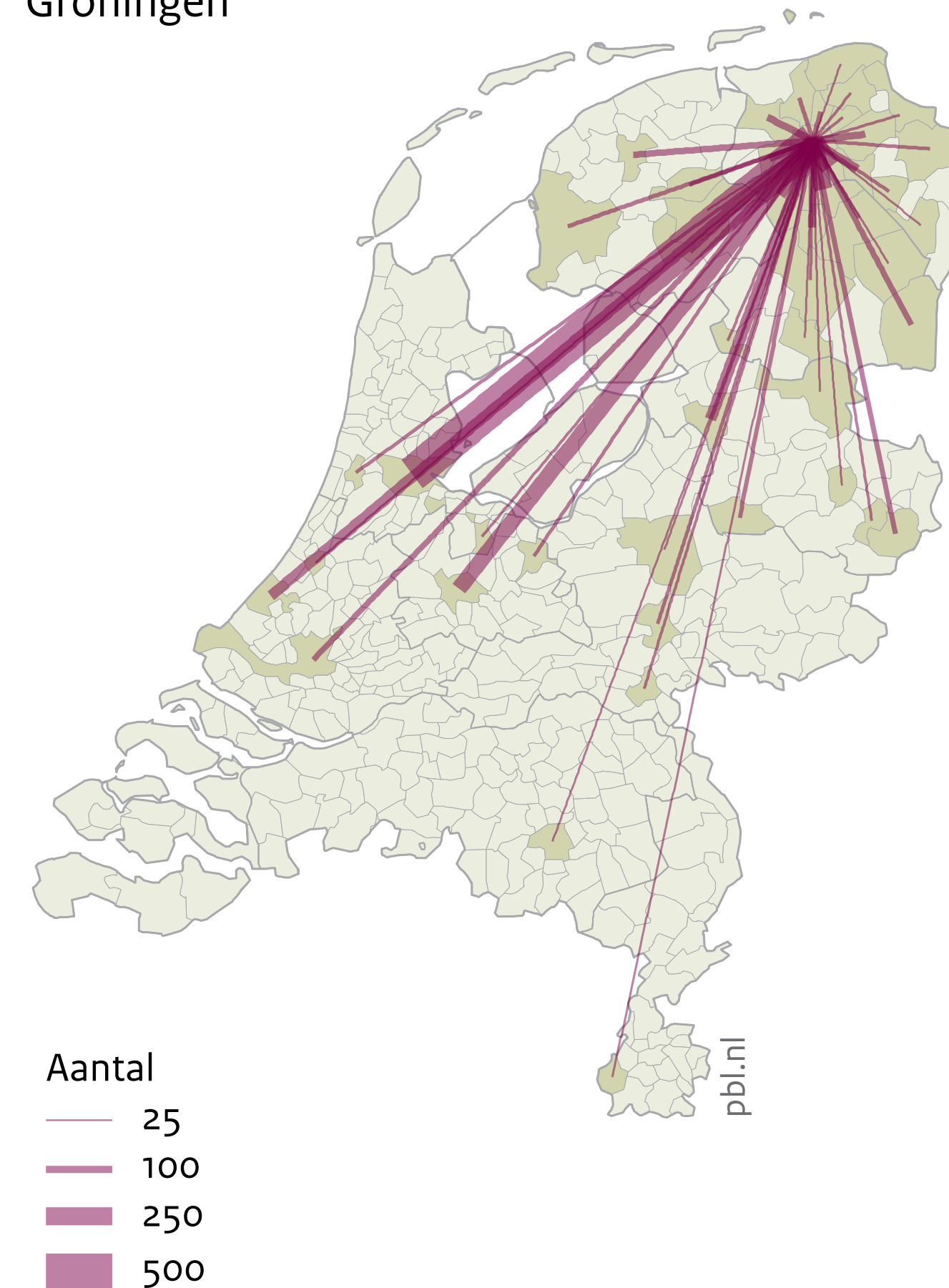

Bron: CBS; bewerking PBL

Aankomst

Figuur 4.5b
Vertrek van 25- tot 39-jarigen uit grote steden, 2012

Groningen

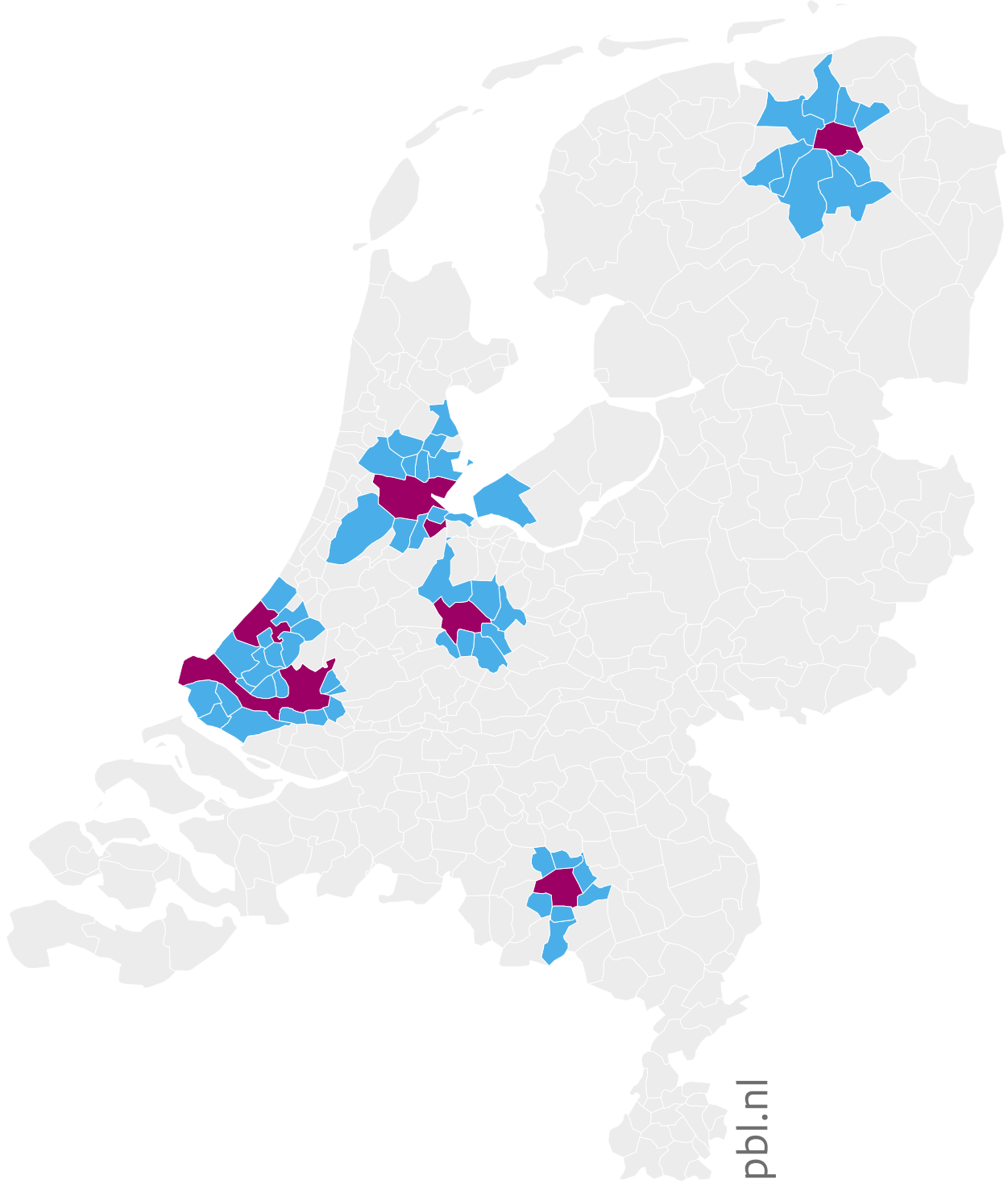
Bron: CBS; bewerking PBL

Vertrek

“De hoge woning-
prijzen in de grote
steden van Nederland
suggereren dat een
steeds groter deel van
de mensen in de stad
wil wonen. Maar in
hoeverre is dat echt
zo? Elk jaar vertrekken
er ook veel mensen uit
de stad. Bovendien wil
niet iedereen in de
stad wonen.”

“Trek van en naar de stad”
PBL (2019)

Regionale indeling

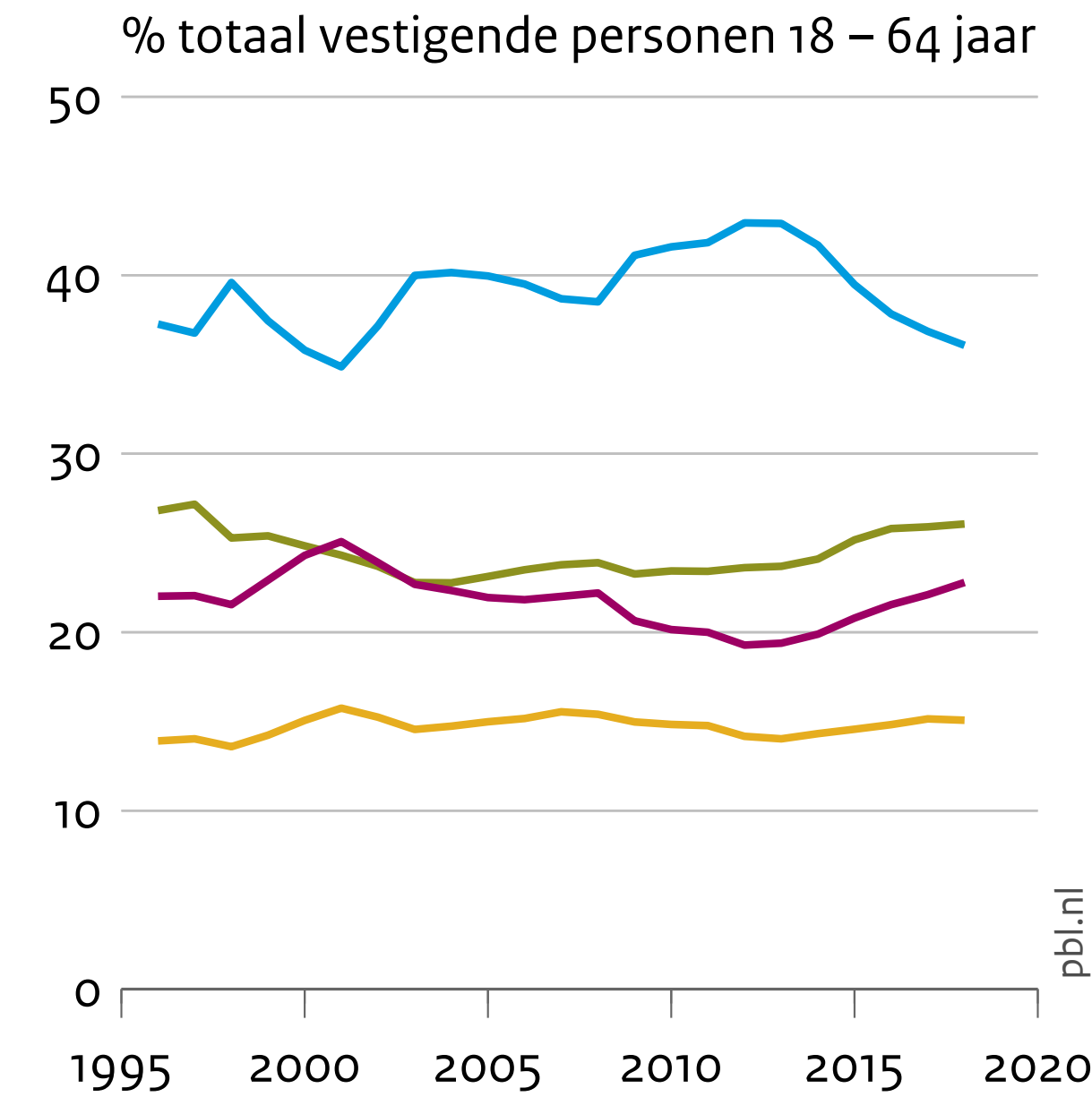
Bron: PBL

Grote stad
 Ommeland

Gemeente ≠ stad

Aandeel vestiging in en vertrek uit zes grote steden per leeftijdscategorie

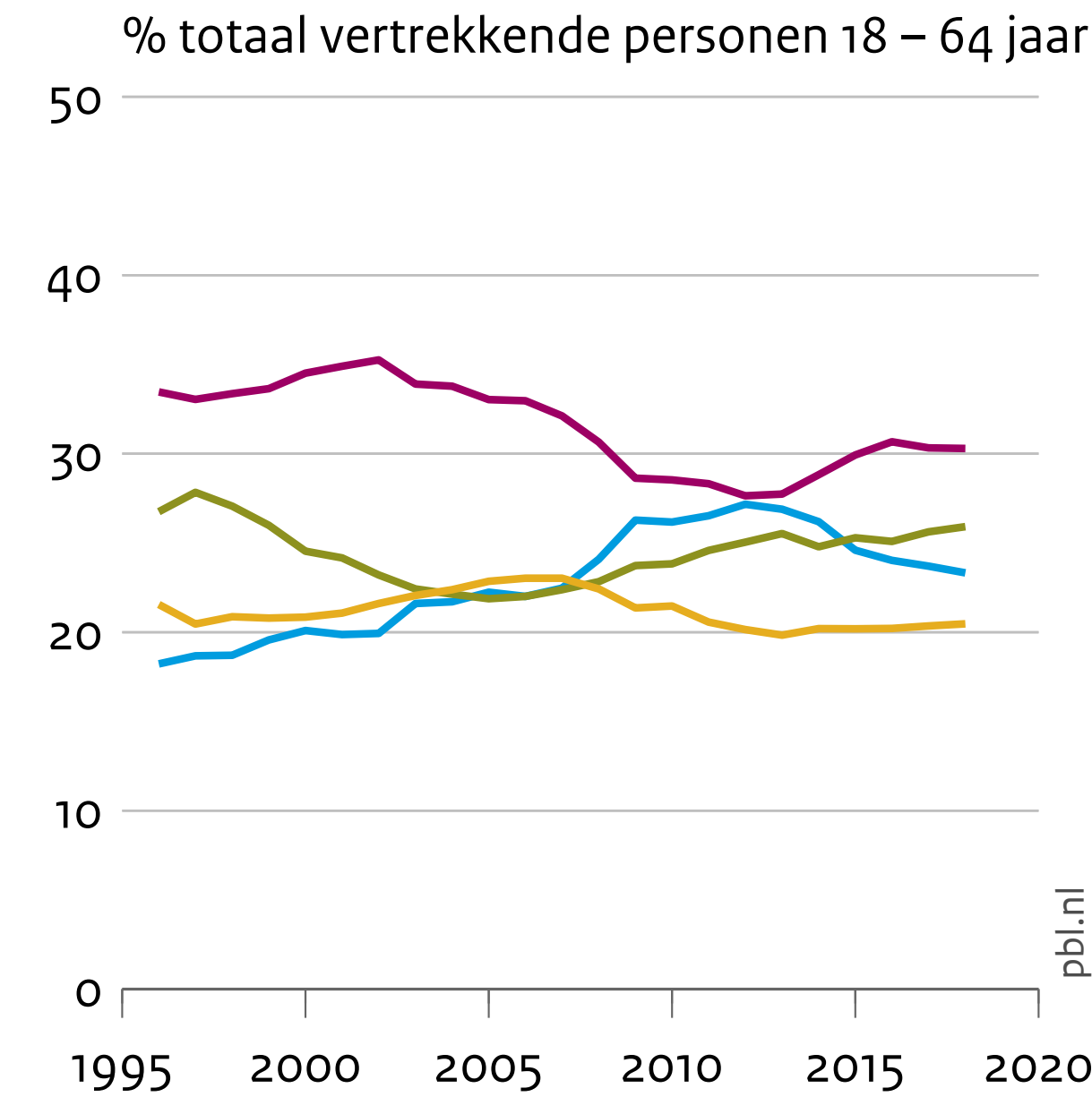
Vestiging

18 – 24 jaar 30 – 39 jaar
25 – 29 jaar 40 – 64 jaar

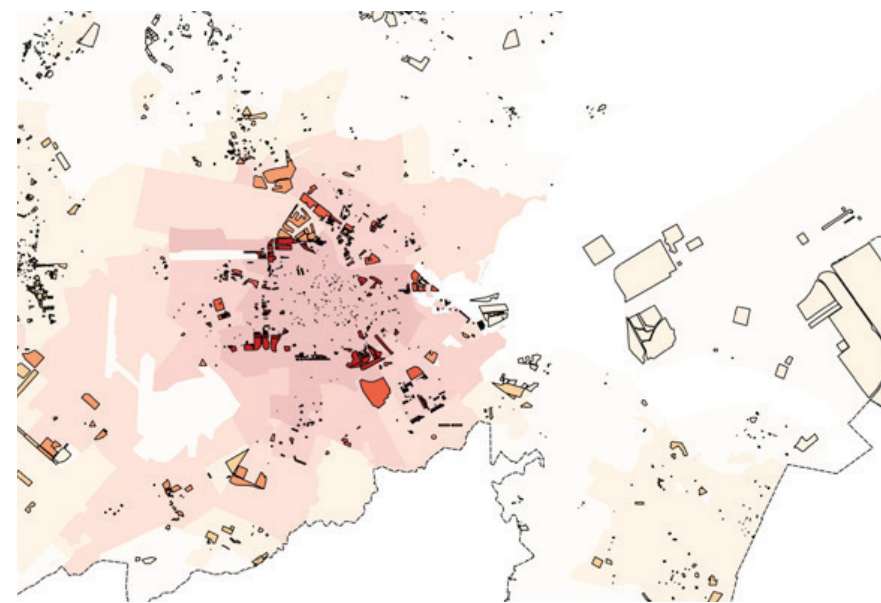
Bron: CBS; bewerking PBL

Vertrek

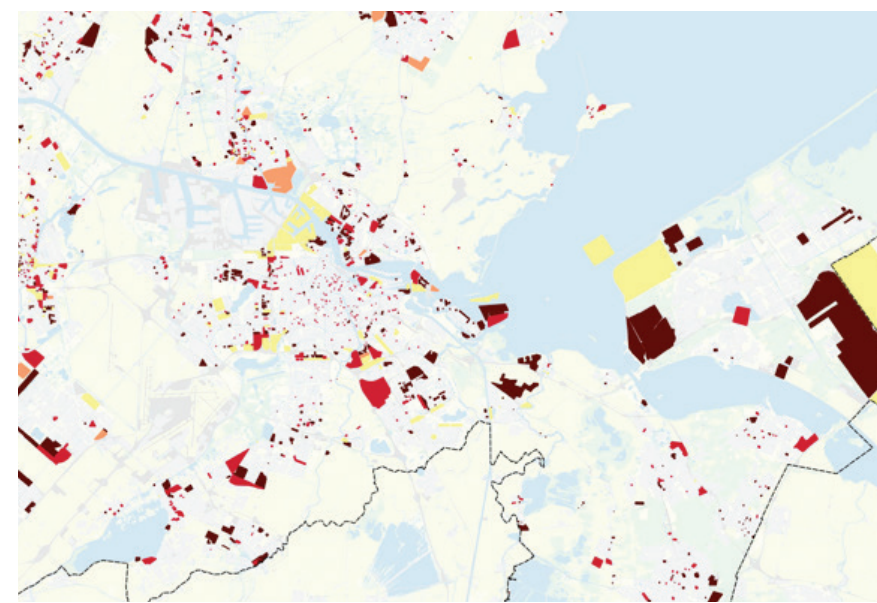

De steden zijn Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven en Groningen

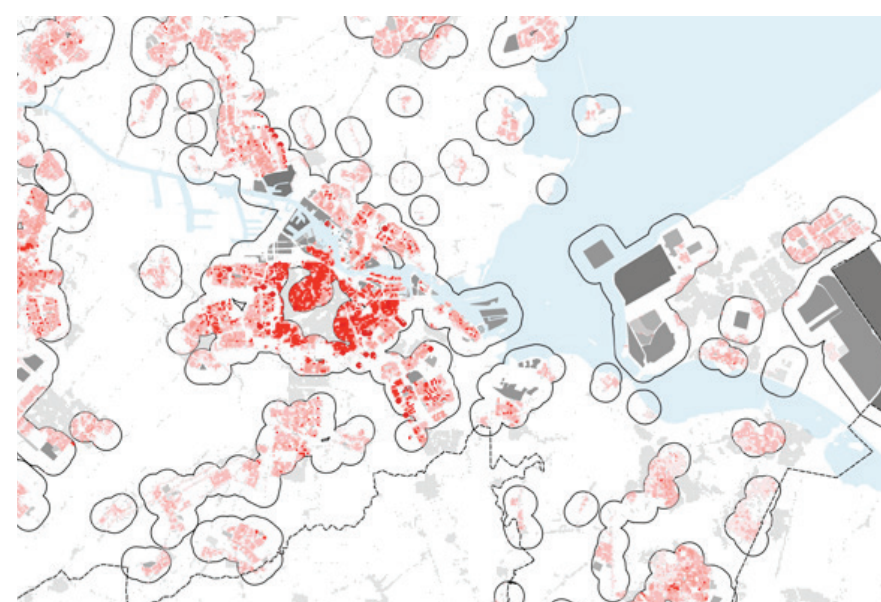
iedere regio
heeft haar
eigen
woonopgave

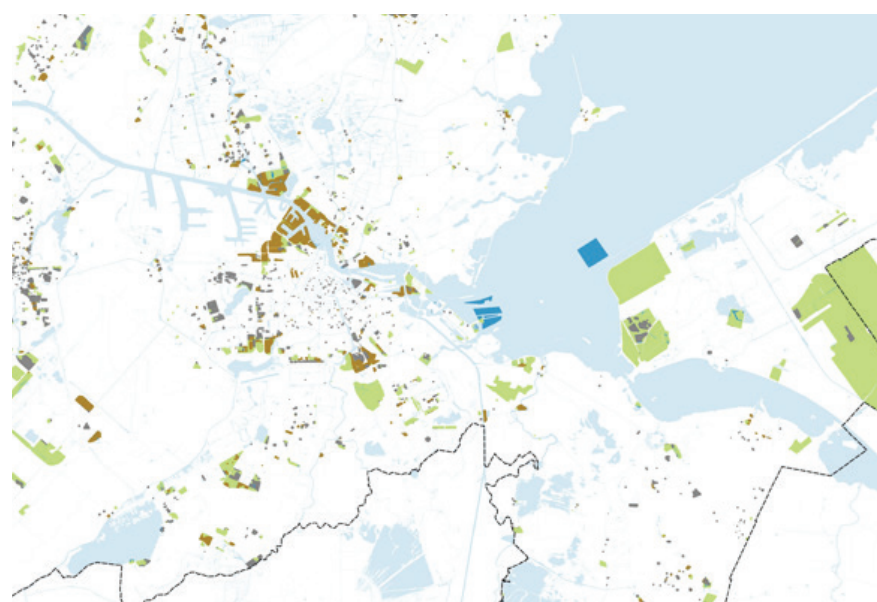
Versterking economie

Tijdig

Duurzaam energiegebruik

Duurzaam ruimtegebruik

Dashboard Verstedelijking

Tijdig

Betaalbaar

Woonmilieuvoorkeur

Duurzaam ruimtegebruik

Duurzaam energiegebruik

Versterking leefklimaat bestaande stad

Versterking economie

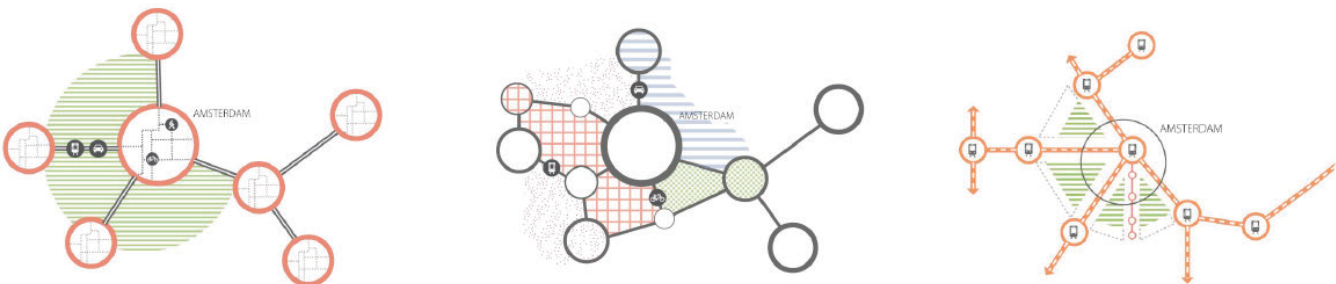
Benutten eerdere infrainvesteringen

Draagvlak voorzieningen versterken

Ambitie

Dashboard uitslagen

	Stedenregio	Woonlandschappen	Knooppunten	
Tijdig	OK	tekort	tekort	
1. Realisatietermijn plannen	0	-28.800	-17.700	aantal woningen tekort in 2029
Betaalbaar	+7 miljard	+3 miljard	+7 miljard	
2. Directe kosten en opbrengsten	23,3 - 15,9 = 7,4 miljard	14,0 - 11,0 = 3,0 miljard	21,4 - 14,6 = 6,8 miljard	saldo opbrengst in miljarden €
Woonmilieuvoorkeur	OK	OK	OK	
3. Match kwalitatieve vraag en aanbod	ja	ja	ja	ja/nee
Duurzaam ruimtegebruik	52% greenfield	77% greenfield	77% greenfield	
4. Bestaand grondgebruik	30% / 18% / 52%	12% / 11% / 77%	19% / 9% / 71%	% van ha totaal (grey/brown/green)
5. Verlies van waardevol groen	-181 park / -640 sport	-100 park / -350 sport	-130 park / -540 sport	ha groen (park / incl sport)
Duurzaam energiegebruik	535 Kton CO₂	629 Kton CO₂	581 Kton CO₂	
6. Meekoppelkans energietransitie bestaande hh.	+380 (33% v.d. MRA-hh)	+300 (26% v.d. MRA-hh)	+360 (32% v.d. MRA-hh)	*1000 bestaande hh in de MRA
7. CO2 uitstoot door mobiliteit	-535	-629	-581	Kton CO2/jaar
Versterking leefklimaat bestaande stad	69% meekoppel	38% meekoppel	40% meekoppel	
8. Meekoppelkans kwetsbare wijken	+199 (69% v.d. kw. wijken)	+110 (38% v.d. kw. wijken)	+116 (40% v.d. kw. wijken)	*1000 kwetsbare hh
9. Nabijheid van groen	ntb	ntb	ntb	ntb
Versterking economie	+20% meer banen bereikbaar	-22% minder banen bereikbaar	+15% meer banen bereikbaar	
10. Nabijheid van werkgelegenheid	+294 (+20% huidig aanbod)	+192 (-22% huidig aanbod)	+284 (+15% huidig aanbod)	*1000 banen binnen 10 km per hh
11. Reistijdwaardering	-638	-654	-645	mln € per jaar
Benutten eerdere infrainvesteringen	52% nabij OV	26% nabij OV	65% nabij OV	
12. Nabijheid van openbaar vervoer	+131 (52% van 250.000)	+66 (26% van 250.000)	+162 (65% van 250.000)	*1000 hh binnen 1200m treinstation
13. Kosten bovenplanse infrastructuur (zie ook: 10. Nabijheid van werkgelegenheid)	-20 miljard +294	-20 miljard +192	-20 miljard +162	in miljarden € *1000 banen binnen 10 km per hh
Draagvlak voorzieningen versterken	...	...	...	
14. Nabijheid bestaande voorzieningen	ntb	ntb	ntb	ntb

Recreatie

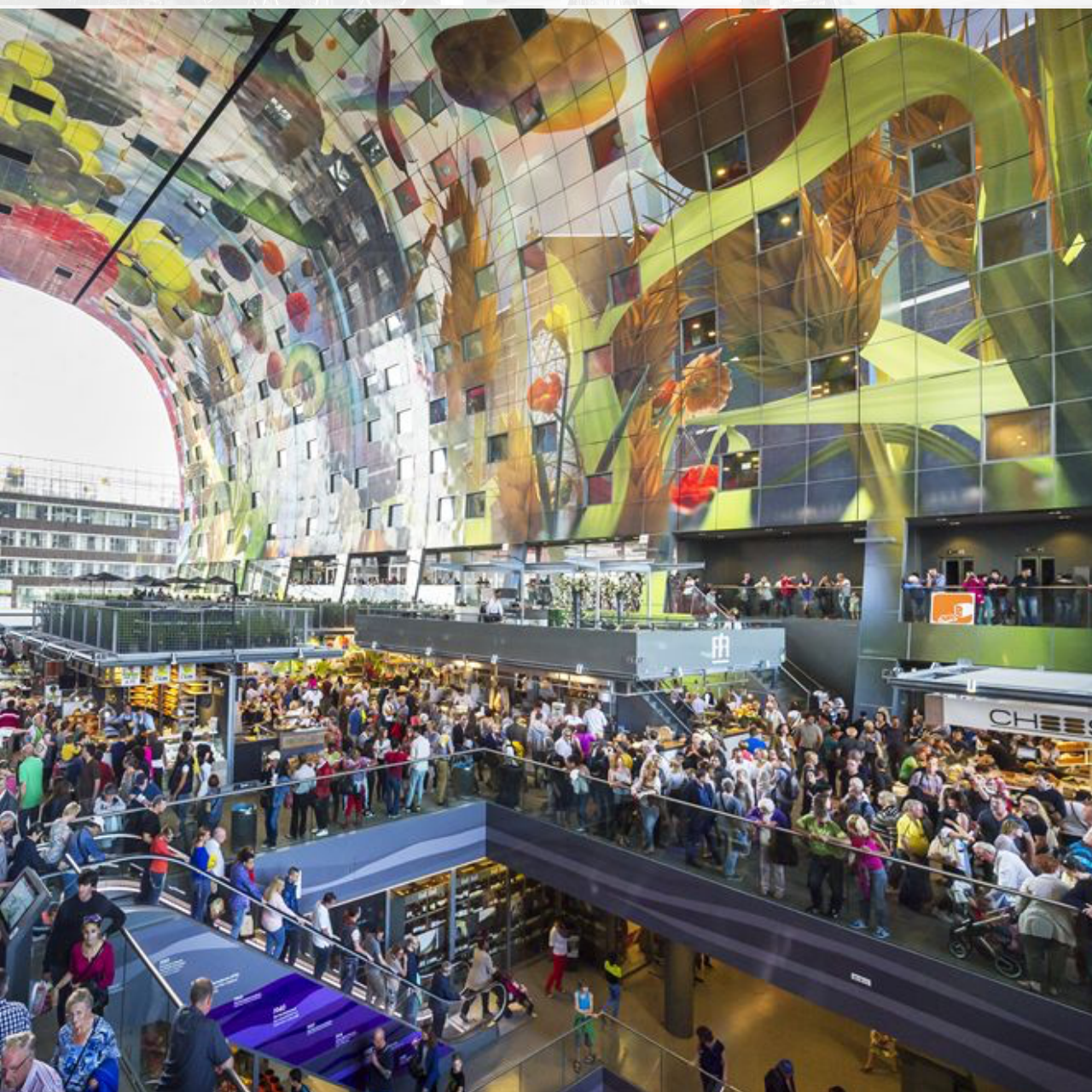
Woonmilieu

Vervoer

Werkmilieu

Keuzevrijheid

- contrast
- diversiteit
- toegankelijkheid

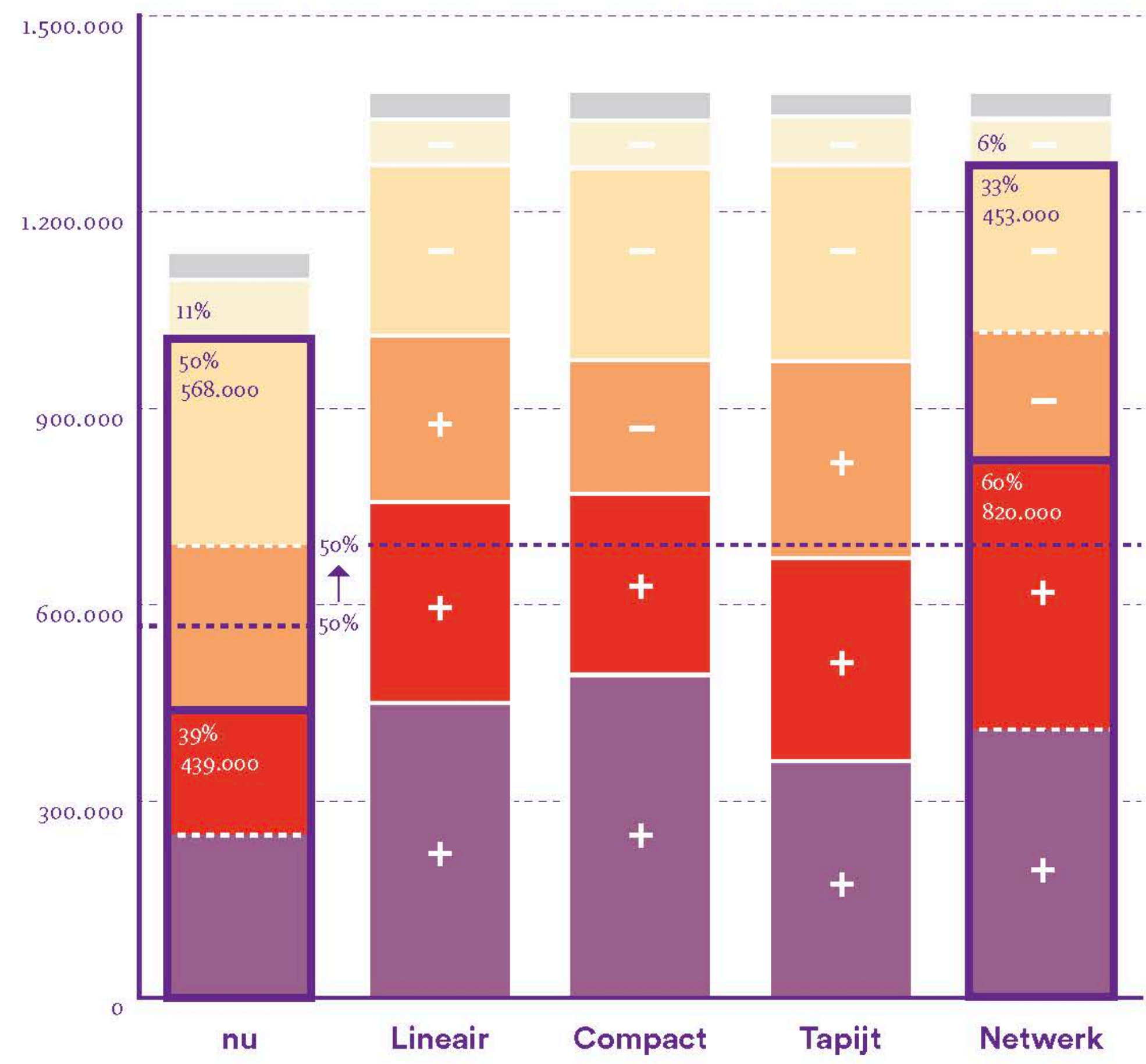

Regeerakkoord: “We zijn
vóór verschillen, maar
tegen tegenstellingen.”

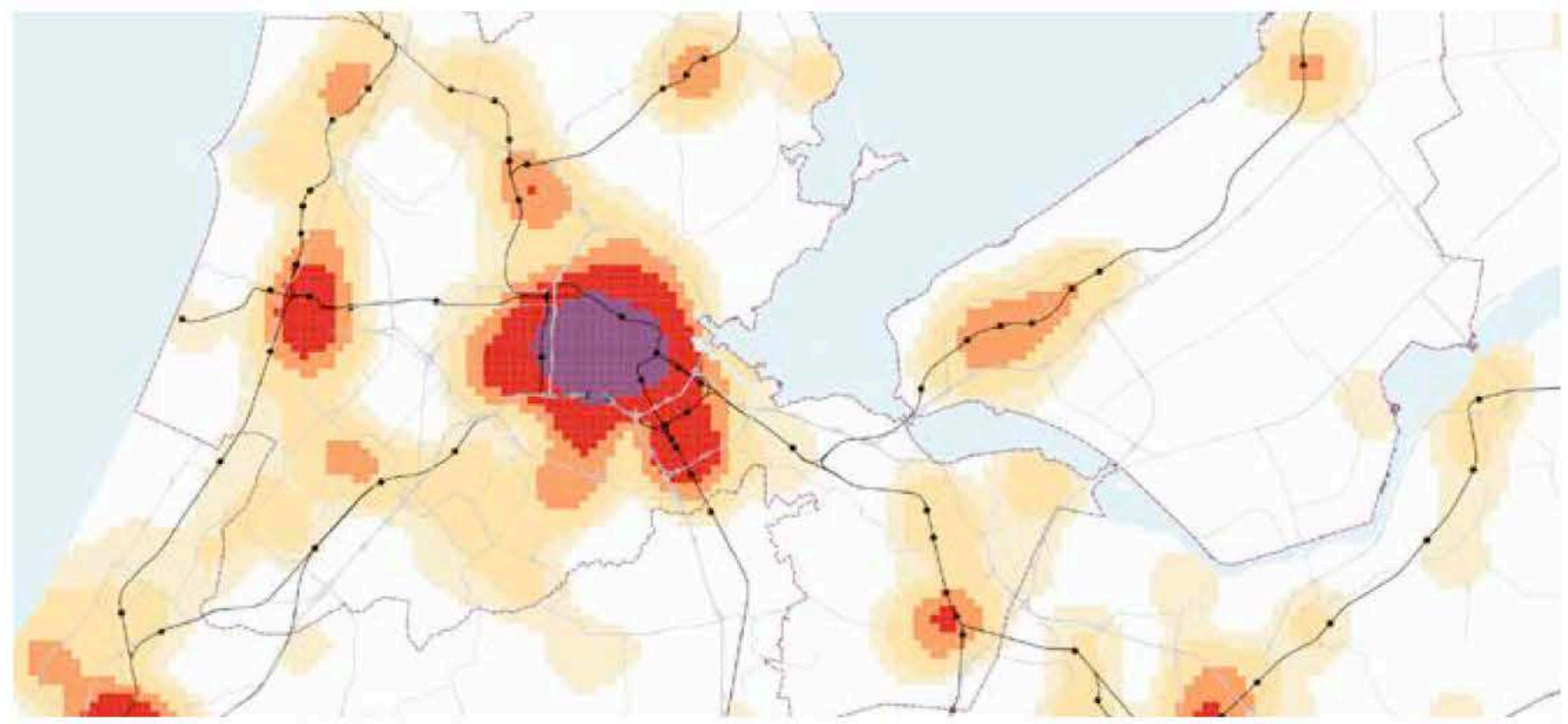
Stedelijkheid & nabijheid

Stedelijkheidsklasse	Stedelijkheidsscore	Dichtheid in cirkel van r=2,3 km
Hoogstedelijk	Meer dan 2.000	Meer dan 12.500 inwoners + banen per km ²
Stedelijk	960-2.000	6.000 - 12.500 inwoners + banen per km ²
Suburbaan	640-960	4.000 - 6.000 inwoners + banen per km ²
Laag suburbaan	320-640	2.000 - 4.000 inwoners + banen per km ²
Dorps	160-320	1.000 - 2.000 inwoners + banen per km ²
Landelijk	Minder dan 160	Minder dan 1.000 inwoners + banen per km ²

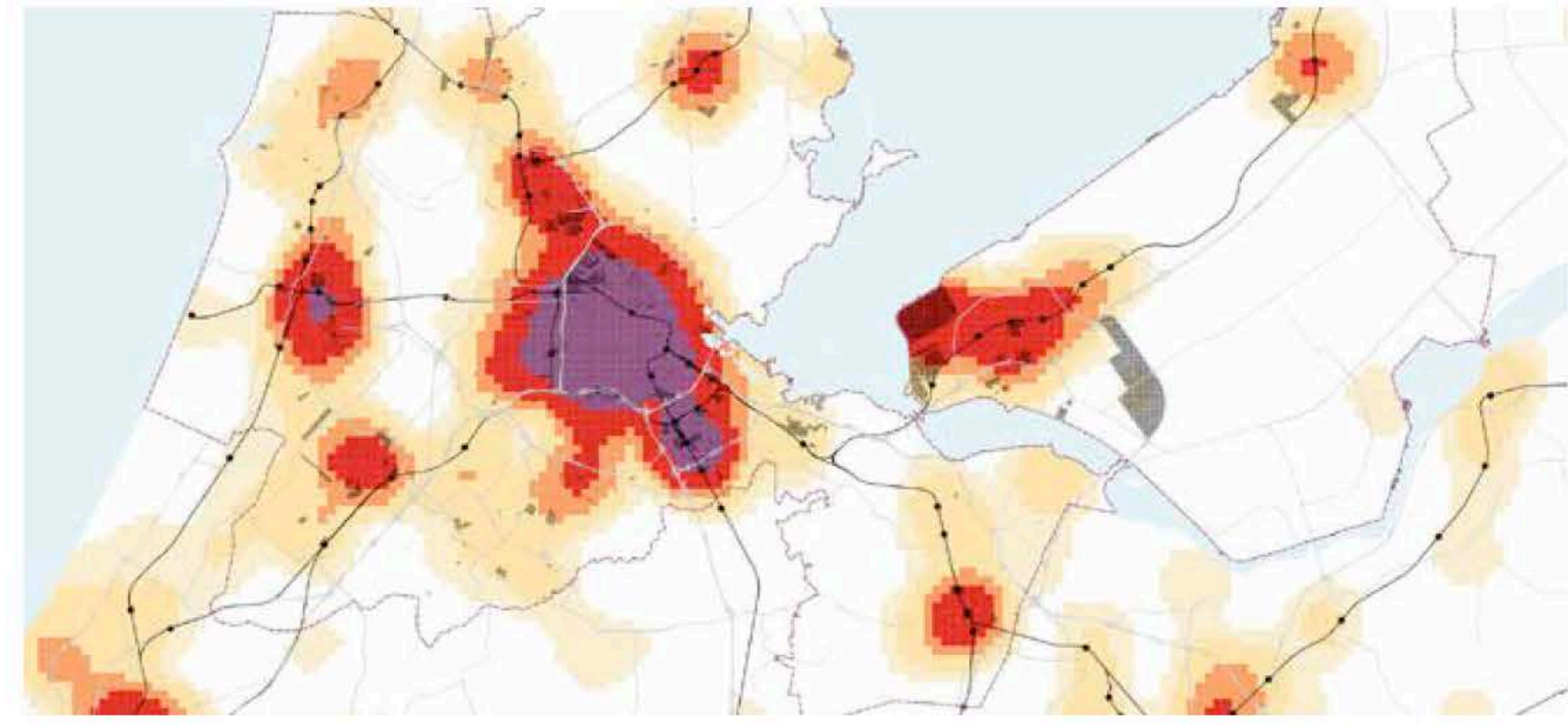

“De stedelijkheid van de MRA verandert van voornamelijk suburbaan naar voornamelijk stedelijk. En dat biedt mogelijk vele voordelen.”

Huidige situatie

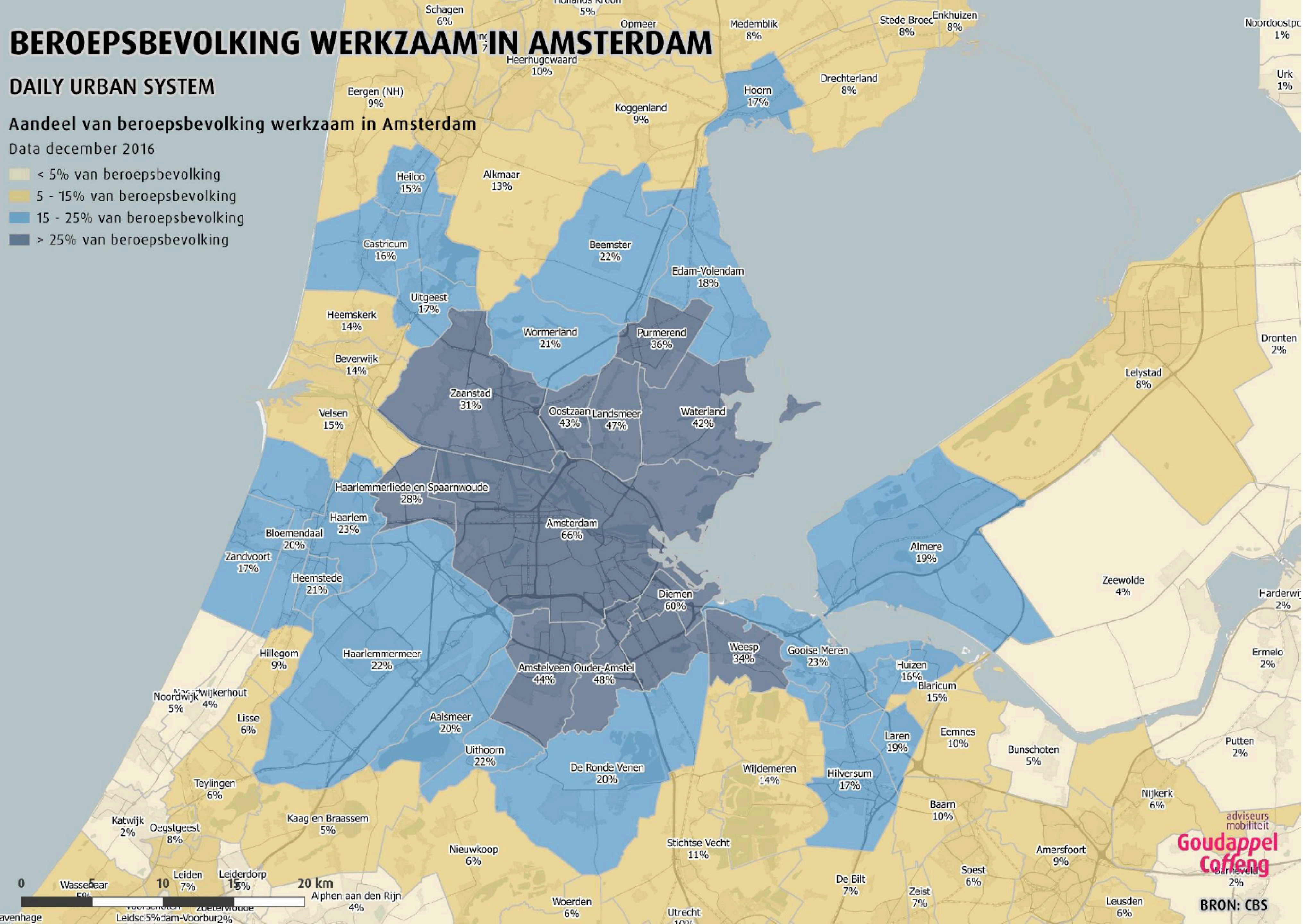

Netwerk metropool

Gem. woon-werkafstand	
Amsterdam	32 km
Almere	17 km

is niet (langer) beter.

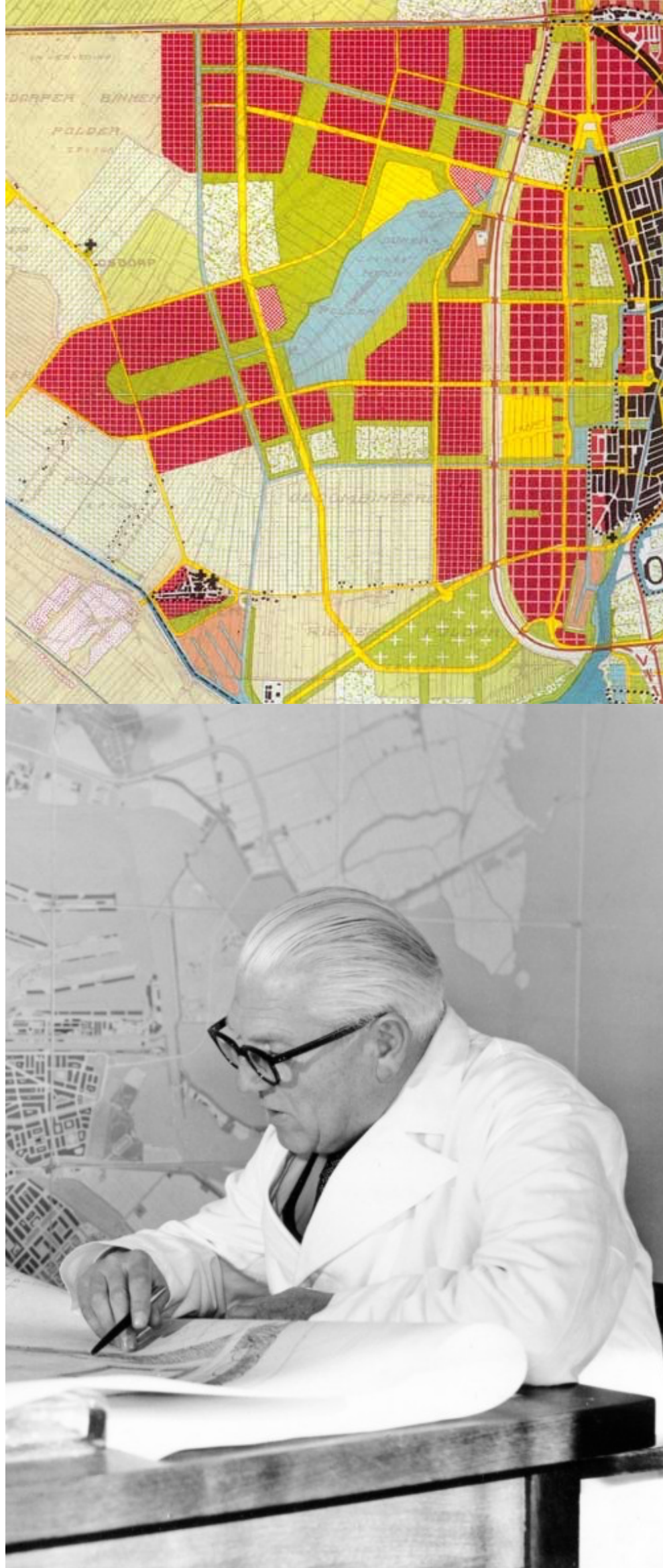
1 miljoen
of
8 miljoen?

stelling 1

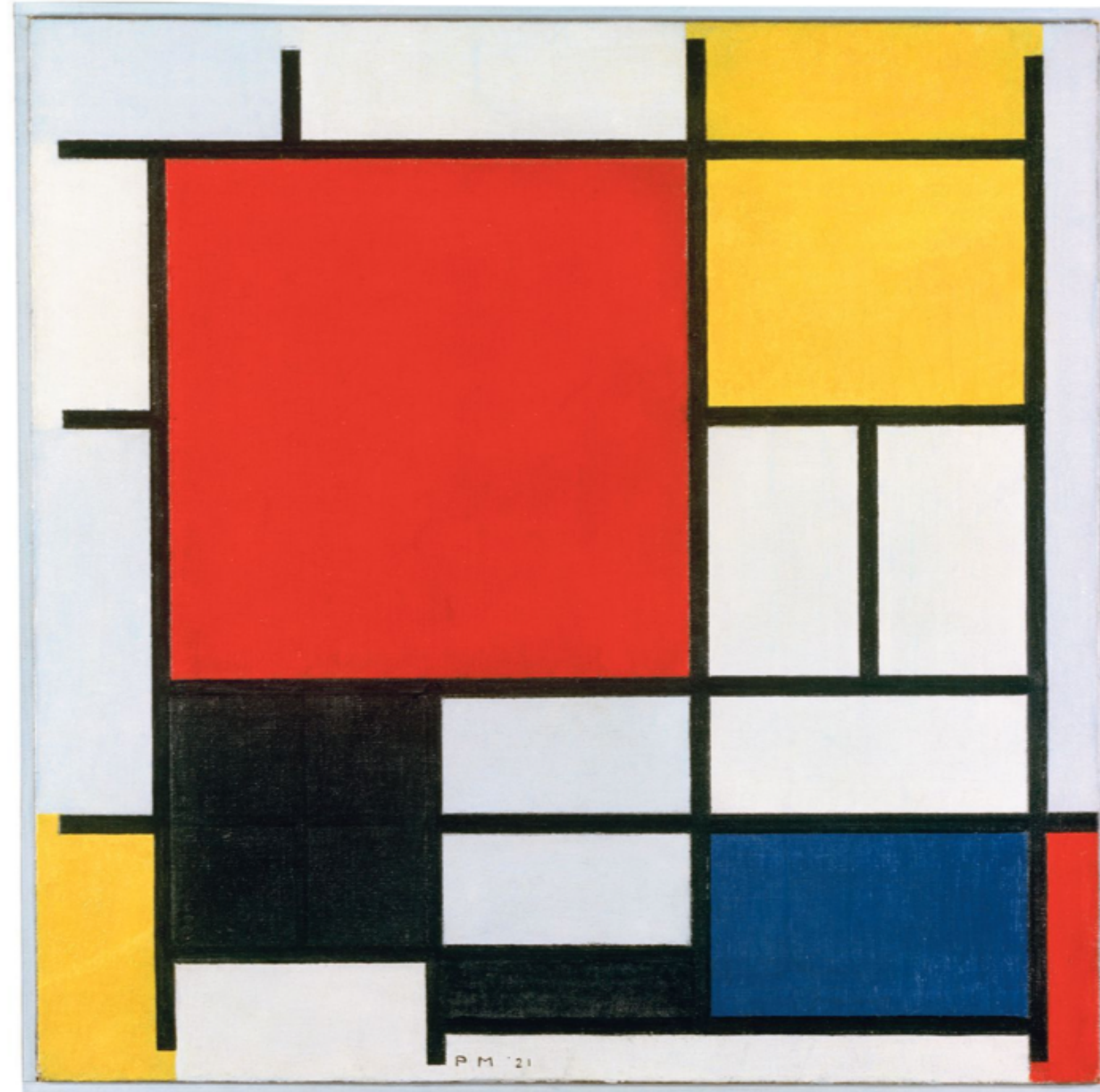
**Lokale woonwensen moeten nooit
het leidend criterium zijn bij het
bepalen waar gebouwd wordt.**

**Wat is
er aan
de hand?**

Van Eesteren AUP (1934), Amsterdam

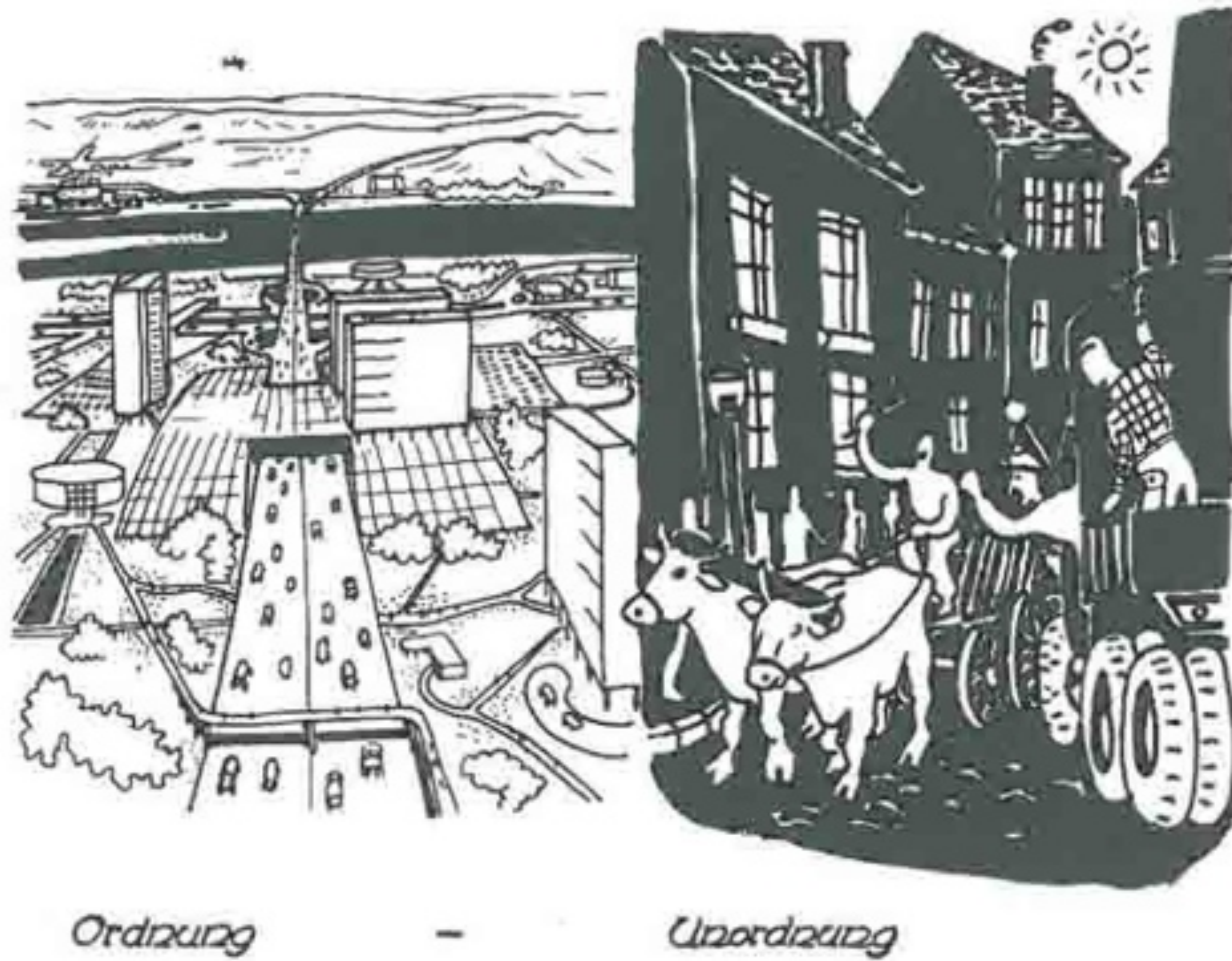

**Is de lange traditie van
functiescheiding nog actueel?**

Diagnose

bron: Piet Mondriaan / Gemeente Museum Den Haag

**Het einde van
nieuw is beter?**

Charte d'Athène
CIAM congres
1933

Ritmes

van stedelijke transformaties

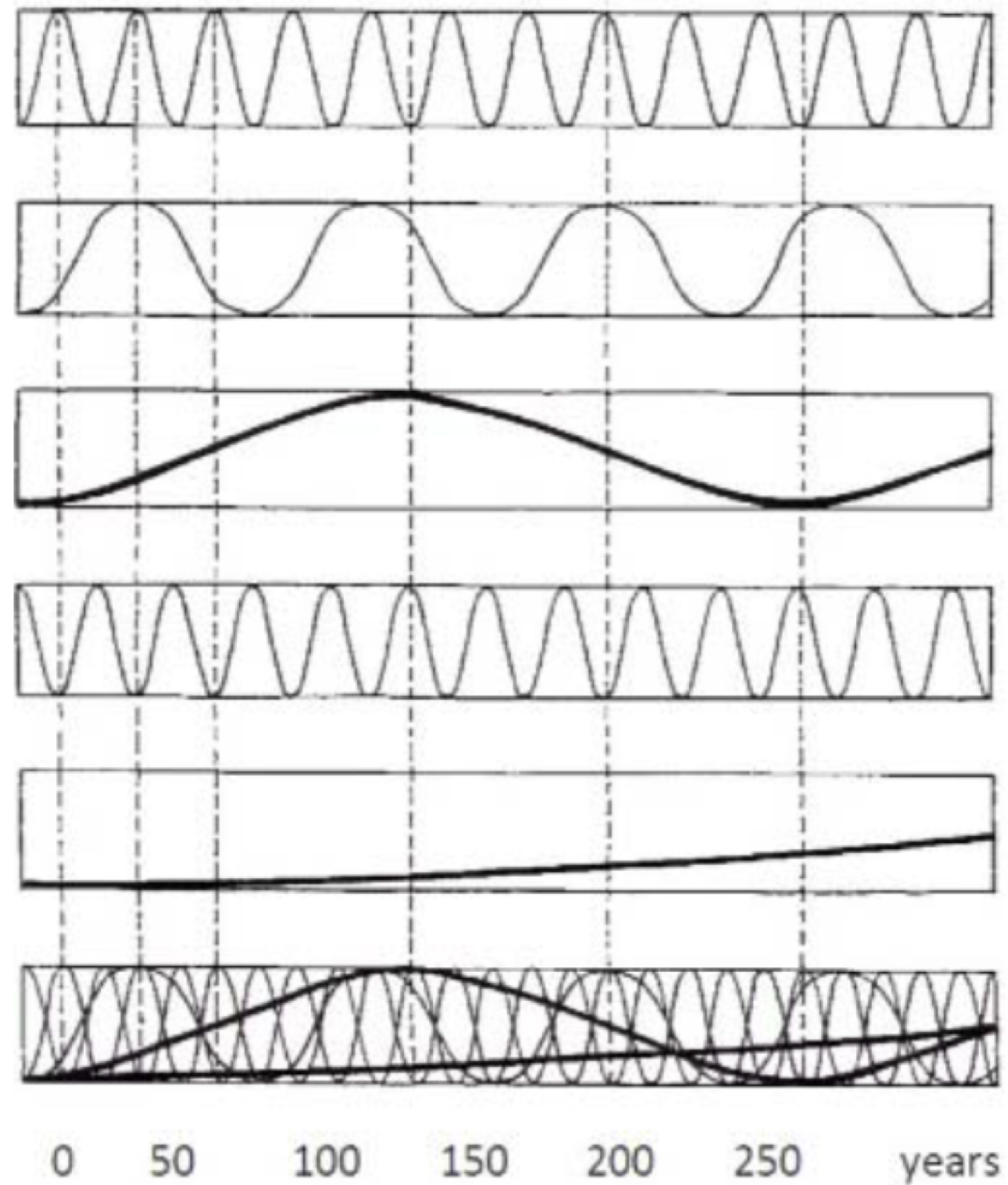
Gebruiker

Functie

Gebouw

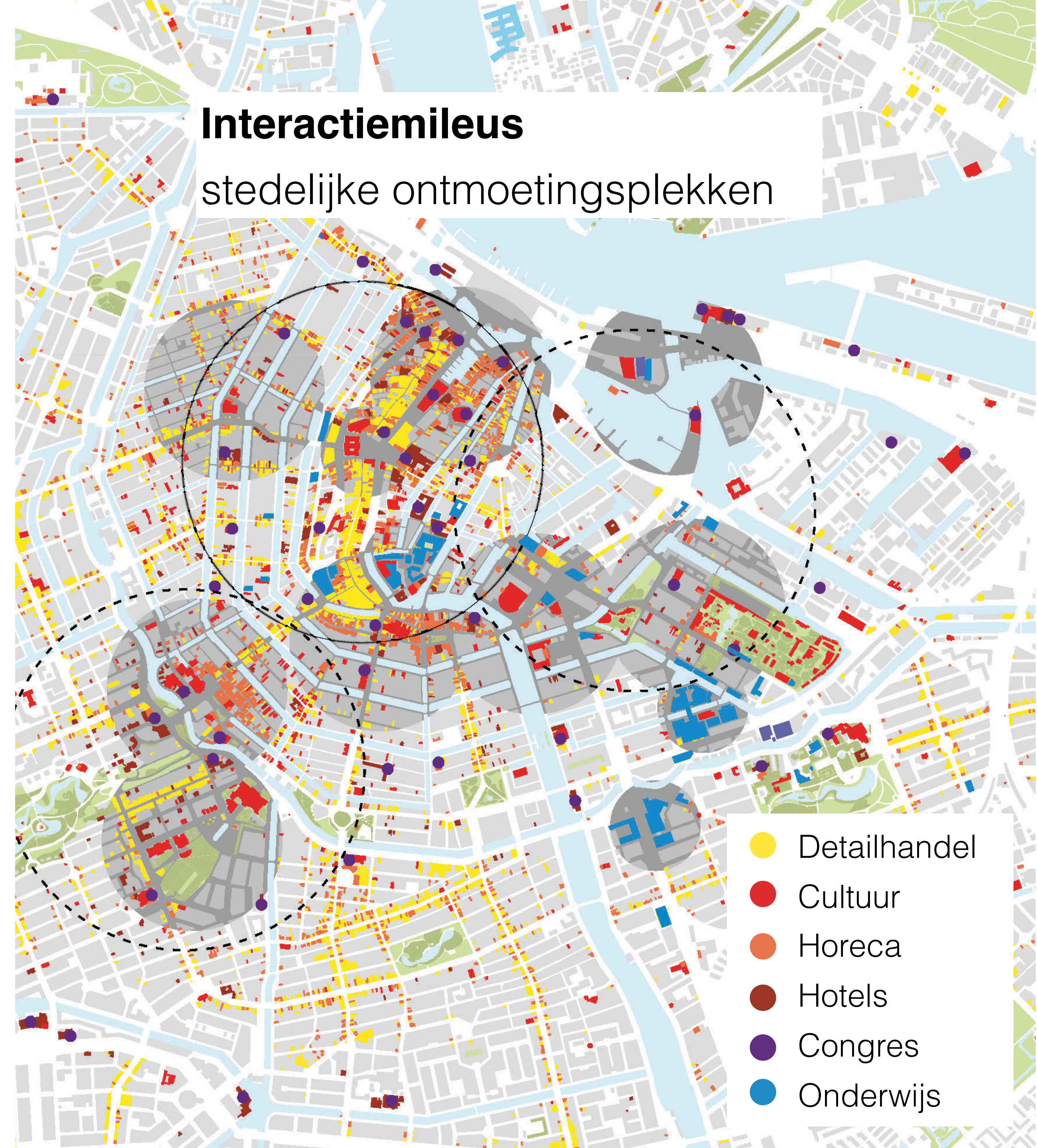
Stadsinrichting

Stadsstructuur

Interactiemileus

stedelijke ontmoetingsplekken

City vs. Port

- ✕ A catalyzer could not take away all pollution
- 🔊 Makes more noise than they thought.
- 🌙 Is it still nice when it embarks at 2 am?

prof. Martina Baum

prof. Mark Brearley

prof. Kristiaan Borret

Ben Margolis

Anne Skovbro

International expert meeting

LOGISTIEKE
LANDSCHAP

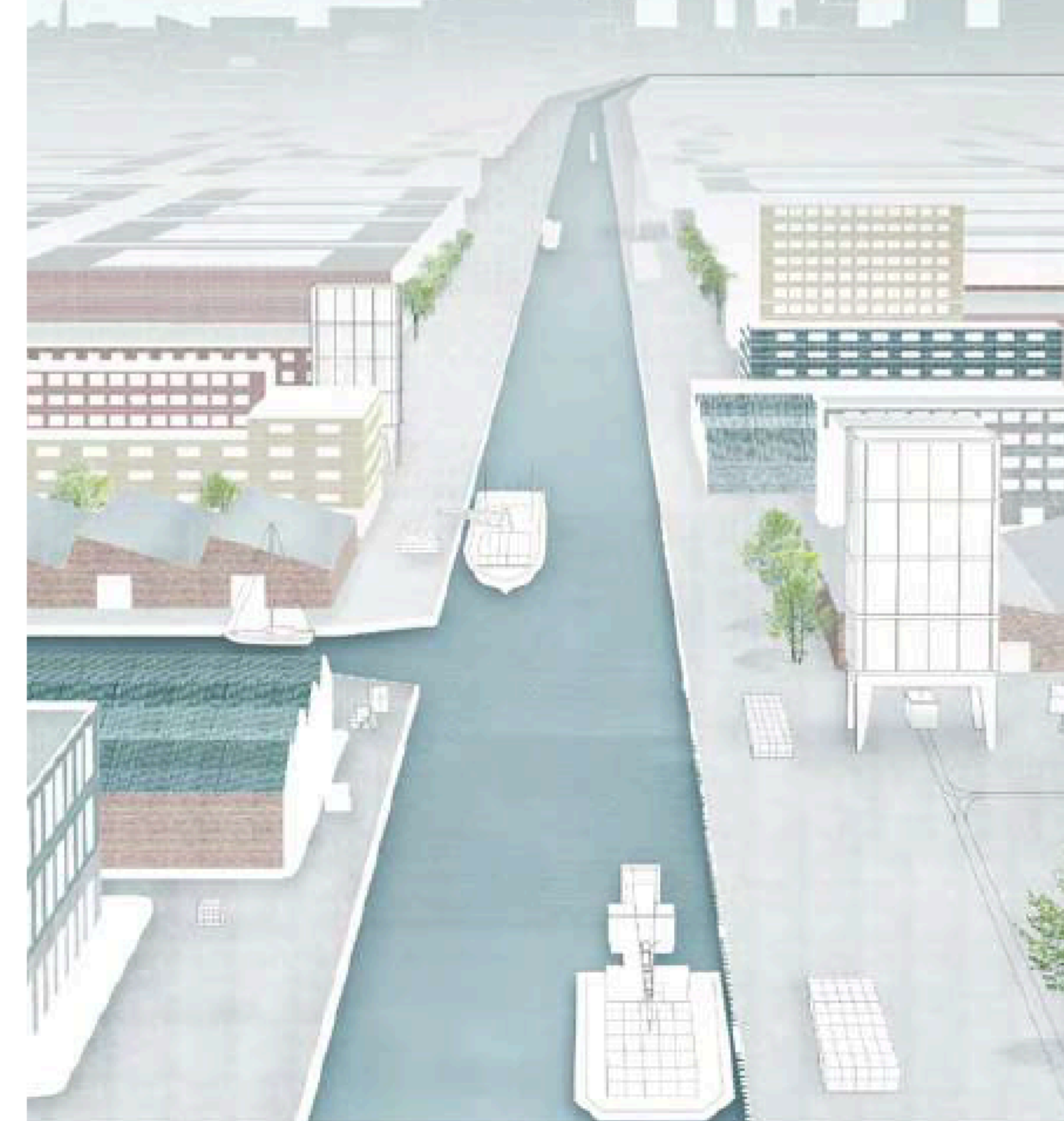

CITY
PORT

PUBLIEKE
PERIFERIE

PRODUCTIVE
STAD

bron: Rademacher De Vries, Young Innovators

‘Onmenselijk’

uitwisseling

‘Menselijk’

David Rusk

**“Het is niet erg als
je ouders laag
opgeleid zijn of een
laag inkomen
hebben, dat wordt
pas een probleem
als niemand in je
klas of buurt ouders
heeft met een
hogere opleiding of
inkomen.”**

**Vermijd
monoculturen**

prof. Johanna Westerdijk

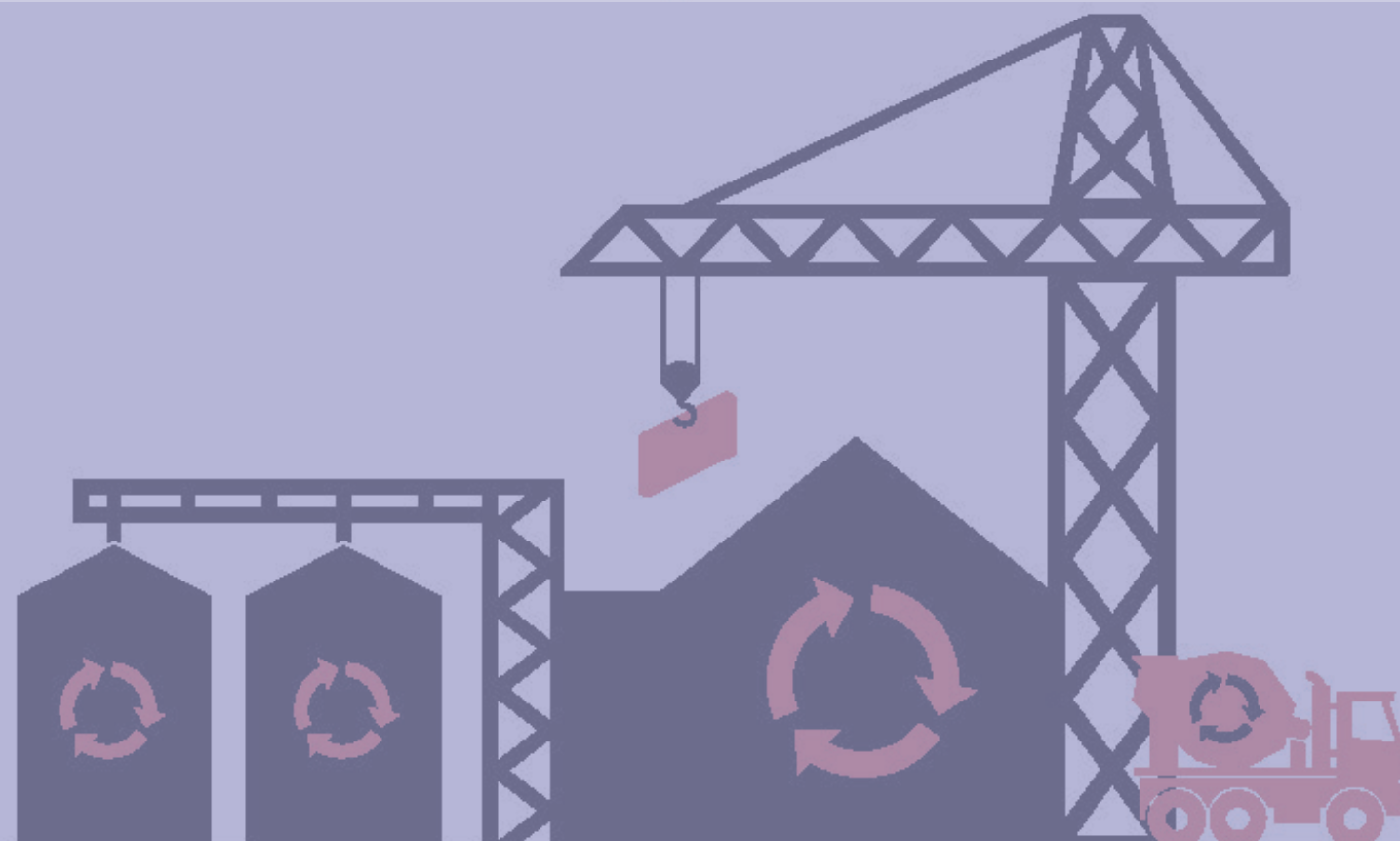
hoogleraar schimmelculturen & plantenziektes
en eerste vrouwelijke hoogleraar in Nederland

**“Van een saai en
eentonig leven
gaat zelfs een
schimmel dood.”**

Werkcorporatie

Circulaire Bouwcampus

Plint BV

stelling 2

**Het is altijd schadelijk wanneer
woningbouw andere stedelijke
functies verdrijft**